

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

RUMUNIA

Timisoara

Przygotowanie kulturowe dla uczestników kursu

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rodzaj mobilności: Job shadowing
Miejsce: Rumunia, Timisoara
Termin: 22-27 kwietnia 2024r.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rumunia – państwo unitarne w południowo-wschodniej części Europy. Graniczy z Węgrami i Serbią na zachodzie, Bułgarią na południu wzdłuż Dunaju oraz Ukrainą i Mołdawią na północy. Kraj ma także dostęp do **Morza Czarnego**. Stolicą i największym miastem Rumunii jest **Bukareszt**.

Powierzchnia: 238 397 km²

Liczba ludności: 19,12 miliona (2021)

Język urzędowy: Rumuński

Wikipedia

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Od 14 grudnia 1955 członek ONZ, od 29 marca 2004 roku Rumunia jest członkiem NATO, a od 1 stycznia 2007 Unii Europejskiej. Po przyjęciu do UE Rumunia stała się siódmym według liczby ludności krajem wspólnoty.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

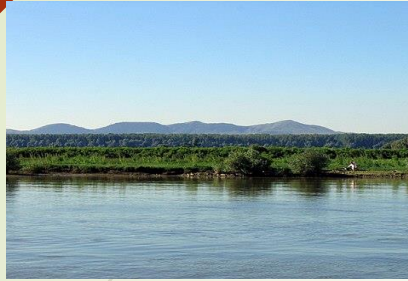

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Delta Dunaju

Geografia i krajobrazy Rumunii

Znaczna część granicy rumuńsko-bułgarskiej i rumuńsko-serbskiej opiera się o **Dunaj**. Dopływ tej rzeki, Prut, tworzy granicę z Mołdawią. Dunaj wpływa do Morza Czarnego, tworząc deltę, która jest **Światowym Rezerwatem Biosfery**.

Karpaty stanowią dominującą formę krajobrazu w środkowej Rumunii (stanowią ponad 30% całej powierzchni kraju) i otaczają Wyżynę Transylwańską. W czterech najwyższych masywach górskich: Retezacie, Paringu, Górach Fogaraskich i Bucegi oraz Górach Kelimeńskich i Rodniańskich liczne szczyty przekraczają wysokość 2000 metrów.

Góry Fogaraskie

Równina Bărăgan

Na południu Karpaty przechodzą w łagodne wzgórza, a następnie w **Równinę Bărăgan**. Wikipedia

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Krótką historia Rumunii

Historia Rumunii sięga I w. n.e. - zamieszkiwane przez Daków ziemie zostały wówczas podbite przez Rzymian (właśnie od nich pochodzi nazwa państwa). Średniowiecze to okres kształtowania się dwóch księstw – wołoskiego i mołdawskiego. W XIX wieku, po wyswobodzeniu się spod władzy osmańskiej, na ich terenie powstało państwo rumuńskie. W 1881 Rumunia została królestwem; w 1918 roku przyłączono do niej Siedmiogród, północną Bukowinę i Besarabię. W okresie międzywojennym państwo było monarchią parlamentarną. Tuż przed wybuchem II wojny, w 1938 roku, król Karol II przejął władzę dyktatorską i wdrożył politykę proniemiecką. Rumunia została sojusznikiem Niemiec podczas wojny z ZSRR. Granice współczesnego kraju ustalono na mocy traktatu paryskiego w 1947 roku. Rumunia zachowała Transylwanię, a oddała Besarabię (później Mołdawską SRR), północną Bukowinę (Ukraińską SRR) oraz południową Drobudzę. Króla zdetronizowano oraz powołano Rumuńską Republikę Ludową; na jej czele stanął Georghe Georghiu-Dej. Komuniści prowadzili politykę ograniczonej niezależności od Związku Radzieckiego. Od 1965 władzę dzierżył Nicolae Ceausescu, który wprowadził w kraju polityczny terror i ustanowił wiele niekorzystnych dla jego rozwoju reform. Obalono go i rozstrzelano podczas krwawej rewolucji w 1989 roku.

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rumunia – fauna i flora

Rumunia to nie tylko **lasy**, ale też **stepy**, które pokrywają południowo-wschodnie obszary kraju. Naturalne, niewykorzystywane rolniczo stepy występują jeszcze w Dobrudży, na Nizinie Nadcisiańskiej i na stepie Baraganu. Nie można także zapominać o roślinności bagiennej, która pokrywa obszar delty i rozlewisk Dunaju. **Trzcina** zajmuje łącznie 300 tysięcy hektarów powierzchni kraju! W lasach Rumunii żyją sarny, jelenie, wilki, rysie, lisy oraz zające. Do ciekawszych ptaków należą głuszce i cietrzewie; powszechne są także drapieżniki, w tym sępy, jastrzębie oraz orły. W rejonach górskich można spotkać **niedźwiedzie** – w Rumunii jest ich **najwięcej** w całej Europie. Warto też wspomnieć, że delta Dunaju stanowi główne europejskie siedlisko wodno-błotnego ptactwa, w tym pelikanów.

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Klimat i pogoda w Rumunii

Rumunia leży w strefie klimatu umiarkowanego kontynentalnego. Jednak duże zróżnicowanie terenu w połączeniu z wpływem Karpat powoduje, że niekiedy w poszczególnych regionach kraju panują zupełnie inne warunki pogodowe. Na terenie Rumunii wyróżniamy aż osiem odmian klimatycznych. Przykładowo – wyżyna Dobrudży pozostaje pod wpływem klimatu śródziemnomorskiego, można się tam przez cały sezon cieszyć piękną pogodą. Oddzielające wybrzeże od reszty kontynentu Karpaty stanowią swoistą barierę klimatyczną. Z kolei centralna część Rumunii przypomina pod względem klimatu Polskę. O tym, jaka pogoda panuje na Wyżynie Mołdawskiej oraz Nizinie Wołoskiej, decydują zwykle wiatry ze wschodu i północnego wschodu. To dzięki nim **lato jest długie i ciepłe, a zima – śnieżna i mroźna. TemperatURY w lecie wahają się w okolicach 24 stopni, natomiast w zimie wynoszą średnio -3 stopnie.** Termometr pokazuje najwyższą wartość w rejonie Multany – odnotowuje się tam nawet 45 stopni Celsjusza. Średnie roczne opady sięgają w Rumunii 640 mm. Za najbardziej deszczowy okres uznaje się maj i czerwiec, przy czym nawet wtedy deszcze nie są zbyt obfite.

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pogoda w Timisoara w drugiej połowie kwietnia

Godz.12.00
20°C (45%)

26%

18%

7%

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ludność i religia

W Rumunii mieszka niemal 20 milionów ludzi, z czego blisko 60% w miastach. W związku z bardzo burzliwą historią kraj jest mocno zróżnicowany pod względem narodowościowym. Rumuni stanowią ok. 89,5% populacji, a cała reszta to niepowtarzalny tygiel narodowości i kultur. Dwie najliczniejsze mniejszości to Węgrzy (ponad 6%) i Romowie (ok. 2,5%). Rumunia to państwo świeckie. Kraj jest jednak jednolity pod względem wyznania, a większość Rumunów to chrześcijanie. Wśród nich przeważają prawosławni (ponad 80%); około 6% to protestanci, a ponad 4% - katolicy. Sondaże Eurobarometru przeprowadzone w 2010 roku dowodzą, że Rumunia należy do czołówki religijnych krajów. Aż 92% obywateli kraju wierzy w istnienie Boga, a 7% - ducha lub innej wyższej siły życiowej. Rumuński Kościół Prawosławny zrzesza nawet 18 milionów wiernych. Co ciekawe, frekwencja podczas nabożeństw jest znacznie niższa. Jedynie blisko 38% wiernych chodzi do kościoła przynajmniej kilka razy w miesiącu.

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Rumunia – kultura i zwyczaje

Językiem urzędowym jest rumuński. Z uwagi na mniejszości narodowe w użyciu znajdują się również węgierski, romski i niemiecki. W większych miastach nie powinno być problemów z komunikacją po angielsku.

Rumuni słyną ze swojej gościnności i otwartości na świat. Są religijni, konserwatywni w poglądach, wierni tradycji. Tamtejsze społeczeństwo jest bardzo patriotyczne i ma ogromne poczucie wartości swojego narodu. Folklor ciągle się zmieniał, co jest jednak ogromną zaletą. Ludowe festyny towarzyszą świętom kościelnym lub są związane z hodowlą, pasterstwem i uprawą roli. Wyjątkowo barwnym regionem jest pod tym względem Maramuresz – odbywają się tam m.in. Święto Pługa oraz Sambra Oilor, czyli uroczysty pasterski redyk. Latem w niektórych z siedmiogrodzkich wiosek mają miejsce spotkania, na których panny dowiadują się, czy mają szanse pójść za mąż; huczne weseliska wyprawia się przeważnie jesienią.

<https://r.pl/blog/rumunia-co-musisz-wiedziec-zanim-ja-odwiedzisz#kr%C3%B3tka-historia-rumunii>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Atrakcje Rumunii (wybór subiektywny 😊) <https://koszmarnewakacje.pl/rumunia-atrakcje/>

Trasa Transfogarska

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wesoły cmentarz w Sapancie

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wulkany błotne w Berce

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Kopalnia soli w Turdzie

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Hunedoara i Zamek Korwina

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sinaia i Pałac Pelesz

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Zamek Drakuli w Branie

Vlad Palownik!

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Braszków

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Sybin

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Timisoara. Pełne zaskoczeń i jedno z największych miast w Rumunii.

Atrakcje Timisoary:
Plac Wolności
Plac Zwycięstwa
Katedra prawosławna
Zamek Hunyadych
Plac Unii (Piața Unirii)

„Stay eco aware. Wzmacnianie świadomości ekologicznej uczniów szkoły podstawowej ze szczególnym włączeniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi” Nr projektu 2022-2-PL01-KA122-SCH-000095670. Projekt Zagraniczna mobilność edukacyjna uczniów i kadry edukacji szkolnej finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Lej rumuński to oficjalna jednostka monetarna Rumunii. Oznaczana jest międzynarodowym skrótem RON. Waluta dzieli się na 100 bani. W języku rumuńskim nazwa waluty oznacza lwa.

Banknoty	1 lej oraz 5, 10, 20, 50, 100, 200 i 500 lei
Monety	1, 5, 10, 50 bani

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

1 RON - średni kurs lej

Średni kurs: 0,8722 zł

Data początkowa: 2023-11-15

Data końcowa: 2024-02-15

W miastach bankomaty czynne 24 godziny na dobę, nie ma problemu z wypłatą gotówki. Karty płatnicze, jak VISA czy Master Card, w całej Rumunii są akceptowane. Warto już wcześniej wymienić walutę. Znalezienie rumuńskich lei w polskich kantorach jest dość trudne, w związku z czym zaleca się zabranie euro lub dolarów, z których wymianą w Rumunii nie powinno być problemów.

<https://www.travelin.pl/panstwo/rumunia/praktyczne-informacje/ceny-pieniadze>
Copyright © Travelin.pl

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Praktyczne informacje o Rumunii

Wydział Konsularny Rzeczypospolitej Polskiej w Rumunii znajduje się w Bukareszcie, na al. Alexandru 23. Tel.: (00401) 230-27-35

+401 – kod telefoniczny kraju

Obywatele polscy, chcący przekroczyć granice Rumunii, nie muszą posiadać paszportu ani wizy.

Strefa czasowa UTC +2 w porze zimowej oraz UTC +3 w porze letniej

Telefon alarmowy (pogotowie, policja, straż pożarna) – 112

Więcej: <https://www.travelin.pl/panstwo/rumunia/praktyczne-informacje>
Copyright © Travelin.pl

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Podstawowe zwroty

Dzień dobry Bună ziua (bune ziła)

Dzień dobry (rano) Bună dimineața (bune diminiaca)

Dobry wieczór Bună seara (bune sjara)

Cześć Salut (salut)

Dobranoc Noapte bună (nłapte bune)

Do widzenia La revedere (la rewedere)

Dziękuję pięknie Mulțumesc frumos (mulcumesk frumos)

Proszę (w odpowiedzi na dziękuję) Mulțumesc și eu (mulcumesk și eu),
dosłownie: dziękuję i ja) albo Cu plăcere (ku pleczere, dosłownie: z
przyjemnością)

Proszę (prośba) Vă rog (we rog)

Przepraszam Îmi pare rău (ymi pare reł)

Czy mówi Pan po angielsku? Vorbiți englezește? (worbic'englezeszte?)

Nie rozumiem Nu înțeleg. (nu ynceleleg)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pytanie o drogę

Proszę mi powiedzieć jak dojść do...?

Spuneți-mi, vă rog cum să ajung la... (spunec' mi, we rog kum azung la)

Gdzie jest najbliższy...?

Unde este cel mai aproape...? (unde jeste czel maj aprłape...?)

Szukam tego adresu...?

Caut această adresa...? (kaft aczjaste adresa...?)

Proszę iść prosto.

Mergeți drept înainte. (merdzec' drept ynainte)

Proszę skręcić w prawo.

Întoarceți la dreapta. (yntłarczec' la drjapta)

Proszę skręcić w lewo.

Întoarceți la stânga. (yntłarczec' la stynga)

Za światłami dla pieszych

După semaforul. (dupe semaforul)

Za skrzyżowaniem

După intersecție. (dupe intersecție)

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Warto kliknąć:

<https://www.national-geographic.pl/traveler/artykul/rumunia-piekna-i-roznorodna-jak-ja-zwiedzac-przewodnik>

<https://nakarmionastarecka.pl/najpiekniejsze-miejsca-w-rumunii-co-warto-zobaczyc/>

<https://www.17-minute-world-languages.com/pl/rumu%C5%84ski/>

https://www.youtube.com/watch?v=XkoH_1kqYg8

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Udanej podróży i wielu pozytywnych wrażeń!

Opracowanie: Edyta Pardała